

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේ (“ආයතනය”) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, ආයතනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය ආයතනය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා ආයතනය අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

ආයතනයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරික්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, ආයතනයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ආයතනයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ආයතනය ක්‍රියාකර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

	අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 02 හි ඡේද අංක 25 හි සඳහන් වන පරිදි වත්කම් බැහැර කිරීම මත ලැබී තිබූ රු.1,241,165 ක මුදල ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහ යටතේ දැක්විය යුතු වුවත් එම අගය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ඇතුළත් කර නොතිබූ අතර, දේපල පිරිසත සහ උපකරණ බැහැර කිරීම මත පැනනැගී තිබූ රු.1,027,097 ක පාඩුව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ ගැලපීම් යටතේ එකතු කර දැක්විය යුතු වුවත්, එය අඩු කර දක්වා තිබුණි.	ඉදිරියේදී මෙවැනි දැ මගහරවා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත ප්‍රකාරව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතුය.
(ආ)	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 03 අනුව වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය නිවැරදි ලෙස හඳුනාගෙන ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල නිවැරදි කිරීම් සිදු කිරීම කළයුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු නොකිරීම නිසා සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර තිබූ දැනටත් භාවිතා කරනු ලබන පිරිවැය රු.955,400,832 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය නැවත සමාලෝචනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා පවතින ප්‍රායෝගික අපහසුතා (තාක්ෂණික විශේෂඥයින්ගේ සේවය) මත හා රට තුළ පැවති වාතාවරණය මත මෙය සිදුකිරීම අපහසු වී ඇත. එනමුත් ඒ සඳහා ප්‍රවීණ පළපුරුදු සේවා දායකයින්ගෙන් සැදුම් ලත් කමිටුවක සේවය ලබාගැනීමට කටයුතු කරමින් සිටී.	වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය නිවැරදිව හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කළ යුතුය.
(ඇ)	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 09 හි 35 ඡේදය අනුව ප්‍රථමයෙන් ලැබීම් ප්‍රථමයෙන් නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමය (FIFO) හෝ හරිත සාමාන්‍ය ක්‍රමය (WAC) යන ක්‍රම දෙකෙන් එක් ක්‍රමයක් තෝරාගෙන භාණ්ඩ තොගයේ පිරිවැය අගය කළ යුතු වුවත් එසේ කටයුතු නොකොට සරල සාමාන්‍ය පිරිවැය	2023 වසරේ සිට හරිත සාමාන්‍ය ක්‍රමයට නොග ආගණනය සිදු කරනු ලැබේ.	ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත ප්‍රකාරව භාණ්ඩ තොගයේ පිරිවැය ගණනය කළ යුතුය.

ක්‍රමය භාවිතා කර ආයතනය විසින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩ තොගය රු.40,866,599 කට අගය කර ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයගැති කාල විශ්ලේෂණයට අනුව ණයගැති ශේෂය රු.66,113,733 ක් වුවද මූල්‍ය ප්‍රකාශනය තුළ (ගිණුම් සටහන් 18A) ණයගැති ශේෂය රු.61,441,660 ක් ලෙස දක්වා තිබීම නිසා ණයගැති කාල විශ්ලේෂණයේ හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ණයගැති ශේෂ අතර රු.4,672,073 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	මෙය පරිගණක මෘදුකාංග දෝෂයකි. හඳුනාගත් මෙම වෙනස නිවැරදි කිරීමට පරිගණක මෘදුකාංග සමාගමට දැනුම් දී ඇත. මෙය පෙර වසරවල සිට පැවත එන තත්වයක් වන අතර මෙම වෙනසට හේතු සෙවීමට අවශ්‍ය සැසඳීම් කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.	ණයගැති කාල විශ්ලේෂණයේ ශේෂ හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ණයගැති ශේෂය එකිනෙකට සැසඳෙන පරිදි අදාළ ශේෂ පවත්වාගෙන යා යුතුය.
(ආ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති හඳුනා නොගත් සෘජු බැංකු බැර කිරීම් රු.6,068,370/= ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදීදී ආයතනය විසින් හඳුනා ගැනීමට කටයුතු නොකර ගෙවිය යුතු වියදම් ලෙස ජංගම වගකීම් යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	මෙම හඳුනා නොගත් තැන්පතු අගය මේ වනවිට රු.6,068,370/= දක්වා අඩුකරගෙන ඇත. අදාළ තැන්පතුකරුවන් හඳුනාගැනීමට අවශ්‍ය සැසඳීම් අඛණ්ඩව සිදුකරමින් පවතී.	හඳුනා නොගත් සෘජු බැංකු බැර කිරීම් නිසි පරිදි හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) විදේශ ශිෂ්‍යත්ව ගිවිසුම්වල කොන්දේසි කඩ කිරීම මත ලැබිය යුතු වටිනාකම් ගිණුම්ගත කිරීමේදී ලැබිය යුතු ගිණුමට අමතරව බැඳීම් කඩ කිරීමේ සංචිත ගිණුමක් ද හඳුනාගෙන තිබූ අතර ලැබිය යුතු වටිනාකම් පියවන අවස්ථාවේදී එසේ හඳුනා ගන්නා ලද සංචිත ගිණුම පිය විය යුතු වුවත්, එලෙස කොන්දේසි කඩ කිරීම මත වූ ශේෂයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ලැබී තිබූ රු.653,058 ක වටිනාකම, ලැබිය යුතු ශේෂ තුලින් ඉවත් කර ඇති නමුත් සංචිත ගිණුම තුලින් ඉවත් කර නොතිබුණි.	ගිවිසුම් කඩකළ නිලධාරීන්ගෙන් අයවිය යුතු අගයන් නිසි පරිදි ගිණුම් ගතකර ඒ හා සමාන වටිනාකමකට ගිවිසුම් කඩකළ සංචිත ගිණුමක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. ගිවිසුම් කඩකළ නිලධාරීන්ගෙන් නැවත මුදල් ලද පසු මුදල් ලැබීම හා අදාළ ගිවිසුම් කඩකළ නිලධාරීන්ගේ ගිණුම නිසි පරිදි සටහන් කල ද අදාළ ලැබීම සංචිත ගිණුමෙන් ඉවත් කිරීම අතපසු වී ඇත. මෙය ඉදිරි වසරේදී නිවැරදි කර ඇත.	ගිණුම්කරණ කටයුතු නිසි පරිදි සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) වර්ෂය තුළදී අපහරණය කරන ලද වත්කම් වලට අදාළ ක්ෂය වටිනාකම යන්ත්‍රෝපකරණ සහ ගෘහ භාණ්ඩ හා කාර්යාල උපකරණ සඳහා පිලිවෙලින් රු.41,356,730 ක් හා රු.1,854,560 ක් වුවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල	දේපල පිරියත හා උපකරණ වත්කමින් වත්කමට ක්ෂය ගණනය කිරීමට ඇති අපහසුතාව මත මෙම තත්වය සිදුව ඇත. කෙසේ වුවද ඉදිරි	නිවැරදි ක්ෂය වටිනාකම ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

අපහරණය කරන ලද යන්ත්‍රෝපකරණ සහ ගෘහ භාණ්ඩ හා කාර්යාල උපකරණ ක්ෂය වටිනාකම පිළිවෙලින් රු.42,200,231 ක් හා රු.2,338,302 ක් ලෙස දක්වා තිබීම හේතුවෙන් ස්ථාවර වත්කම් වල ශුද්ධ වටිනාකම රු.1,327,243

වසරේදී මෙම වෙනස නිසි පරිදි ගැලපීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

(ඉ) වාහන හා පරිගණක මෘදුකාංග පිළිවෙලින් වාර්ෂිකව සියයට 20 ක් හා සියයට 33 1/3 ක් බැගින් ක්ෂය වෙන්කිරීම් සිදු කර තිබූ අතර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වාහන හා පරිගණක මෘදුකාංග පිරිවැය ඉක්මවා රු.7,808,500 ක් හා රු.468,062 ක් බැගින් ක්ෂය කර තිබුණි.

ක්ෂය ගණනය කිරීම සඳහා ක්ෂය ගණනය කිරීම් නිසි පරිදි දැනට භාවිතා කරන කිරීම් නිසි පරිදි පරිගණක පද්ධතිය සහ සිදු කිරීමට නොදක්වන අතර ආයතනය කටයුතු කල යුතුය. ක්ෂය ගණනයේදී වත්කම මිලදී ගත් දින සිට ක්ෂය ගණනය කිරීම manually සිදුකරන අතර ඉතා විශාල වත්කම් ප්‍රමාණයක් ඇති බැවින්, වත්කමින් වත්කමට ක්ෂය ගණනය කිරීමට ඇති අපහසුතාව මත මෙම තත්වය උද්ගතව ඇත. මෙම වෙනස ඉදිරි වසරේදී ගැලපීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

(ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂයකර අවසන් ස්ථාවර වත්කම්වල වටිනාකම රු. 903,701,556 ක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් මඟින් හෙළිදරව් කර තිබුණ ද, සත්‍ය වශයෙන් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කල වත්කම්වල වටිනාකම රු.995,400,832ක් විය

ගිණුම් සටහන් වල ඇති මූල්‍ය සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කරන ප්‍රකාශනයේ ලද වත්කම් වල අගය සටහන් නිවැරදි විය යුතුය. රු.995,400,832/= ක් ලෙස සටහන් නිවැරදි විය යුතු අතර මෙය ගිණුම්කරණ සටහන යාවත්කාලීන නොවීම මත සිදු වූවකි.

(උ) (i) මුදල් වර්ෂය තුළ මිලදී නොගෙන කෙරිගෙන යන වැඩ වලින් ප්‍රාග්ධනික කරන ලද රු.55,317,026 ක වටිනාකම වර්ෂය තුළ දේපල පිරිසත සහ උපකරණ මිලදී ගැනීම් ලෙස මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබුණි.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය මුදල් ප්‍රවාහ සැකසීමේදී දත්ත සම්බන්ධ ප්‍රකාශය කරන විට මෙම අගය මිලදී නිවැරදිව ප්‍රකාශය නිසා පිළියෙල කල නොහැකිව ඇත. තවද මෙය සිදුව ඇත. තවද ඉදිරියේදී මෙවැනි දෑ මගහරවා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

(ii) ආයතනයට සමාලෝචිත වර්ෂයේ මුදලින් ලද ආයෝජන පොළී ආදායම වූ රු.23,093,882 ක වටිනාකම මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහ යටතේ දැක්විය යුතු වුවත් එම අගය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය තුළ ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

මෙය මුදල් ප්‍රවාහය සැකසීමේදී මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දැක්වීම අතහැරී ඇත. -එම-

(iii) කාරක ප්‍රාග්ධන වෙනස්කම් යටතේ දැක්විය යුතු වර්ෂය තුළ මුදලින් ගෙවූ පාරිතෝෂිත හා දිරිදීමනා වටිනාකම රු.26,495,232 ක් වුවත් එම අගය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය තුළ රු.20,670,566 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.

අතපසුවීමකින් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සැකසීමේදී මෙය රු.20,670,566/=ලෙස දක්වා ඇත.

-එම-

(ඌ) ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයේ අවශ්‍යතාවයට අනුව දින 10 ක් වැනි කෙටි කාලයක් තුළ කඩිනමින් ස්වාධීන පරීක්ෂාවට ලක් කර එම වාර්තා පොහොර ලේකම් කාර්යාලයට ලබා දීමටත් එදින සිට දින 03 ක් ඇතුළත අදාළ ගෙවීම් සිදුකරන බවටත් ලබාදී ඇති සහතිකය මත ආයතනය විසින් 2019 වර්ෂයේ සිට 2022 වර්ෂය දක්වා ලබා දී තිබූ වාර්තා සඳහා ලැබිය යුතු රු.4,597,274ක මුදලක් වෙනුවෙන් ඉන්වොයිස් නිකුත් කර ආදායමට ගැනීමට හා එම මුදල් අය කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය මගින් ලබාදෙන සාම්පල සඳහා SS අංක නිකුත් නොකරන්නේ එහි රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා කරලීම සඳහාය. අදාළ වාර්තා ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය වෙත ලබා දෙන තෙක් සාම්පල අයත් තෙවන පාර්ශවය පිළිබඳව අප ආයතනය දැනුවත් නොවේ. මේ වනවිට ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය ණයගැතියා කොට ආදායම් සඳහා අදාළ වටිනාකම් ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

ආදායම් ලෙස ඇතුළත් විය යුතු සියලු අගයන් ඇතුළත් කිරීමට හා ආදායම් හැකි ඉක්මනින් අය කර ගැනීමට කටයුතු කල යුතුය.

(එ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකුට ගෙවිය යුතු රු.15,053,200 ක ශේෂයක් මිලදී ගැනීම් අත්තිකාරම් ගිණුමට බැර කර තිබූ අතර, ණයහිමියන් 11 දෙනෙකුට ගෙවිය යුතු එකතුව රු.1,064,654 ක් ද එම අත්තිකාරම් ගිණුමටම බැර කර තිබුණි. එම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු.16,117,854 ක ජංගම වත්කම් හා ජංගම වගකීම් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

මෙම මුදල චීන ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාපෘතියට අදාළ වන අතර මේ වනවිට නිවැරදි කර ඇත. එකතුව රු.1,064,654/= ක බැර ශේෂ 11 මේ වනවිට නිවැරදි කර ඇත.

නිවැරදි අගයන් දැක්වෙන ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කල යුතුය.

- (ඒ) චීන ශ්‍රී ලංකා ලංකා බයෝ තාක්ෂණ මෙය චීන ශ්‍රී ලංකා -එම- පර්යේෂණාගාරය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් බැවින් වෙනම වෙනුවෙන් 2019 සිට සමාලෝචිත වර්ෂය ලෙසර ගිණුමක ගනුදෙනු දක්වා පර්යේෂණාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා සටහන් කොට ව්‍යාපෘතිය කොන්ත්‍රාත් පිරිවැය සහ උපදේශන සේවා අවසානයේදී අදාළ ගිණුම් සඳහා වැය කර තිබූ රු. 15,743,200 ක් ද, වලට මාරුකිරීම සිදුකරනු ලැබේ. 2019 වර්ෂයේදී චීන රජයෙන් පරිත්‍යාග ලෙස ලැබූ යන්ත්‍ර උපකරණ නිදහස් කර ගැනීමට වරාය ගාස්තු හා ගෙන ඒමේ කුලී සහ වෙනත් වියදම් ලෙස වැය කර තිබූ රු.7,707,926 ක් ඇතුළුව මුළු වියදම රු.23,451,126 ක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල කෙටිගෙන යන වැඩ (work in progress) යටතේ ඇතුළත් නොකර ලැබියයුතු ශේෂයක් ලෙස දක්වා තිබුණි.
- (ඔ) ආයතනයට ව්‍යාපෘති 09ක් වෙනුවෙන් ලැබී FP-126 Minamate Initial -එම- තිබූ රු. 9,015,676 ක මුදලින් ව්‍යාපෘති 8ක් Assessment ව්‍යාපෘති ශේෂය නිමකර තවදුරටත් ඉතිරිව පැවති 2023 ආදායමට ගැලපීමට රු.3,490,800ක ශේෂය සහ ඉන් අත්හැර දැමූ කටයුතු කරනු ලැබේ. ව්‍යාපෘතියෙන් ඉතිරි වූ රු.735,557ක් ලෙස එකතුව රු.4,226,357ක මුදල අතිරික්තයක් ලෙස හඳුනා නොගෙන ගෙවිය යුතු ශේෂ යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණි.

1.5.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම.

විෂය	මුදල	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ගෙවිය යුතු ශේෂ	රු.8,039,067	ගෙවිය යුතු ශේෂ 08ක් සඳහා තහවුරු කර ගැනීමට අදාළ තොරතුරු/ උපලේඛන	ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්, Bank Rejection, Maintenance expenditure coir project, Re-Banking යන ශේෂ වසර 12 වඩා පැරණි අතර ඊට අදාළ තොරතුරු සපයා ගැනීම අපහසු කටයුත්තකි. Refund customer over payment, සහ 2015 VAT Over payment, මෙම ශේෂ VAT බදු ප්‍රතිගත වෙනස් වන අවස්ථාවලදී ගෙවන ලද බදු මුදල් වන අතර එසේ ගෙවන ලද සියලුම අගයන් අදාළ පාරිභෝගිකයන්ගේ ඉල්ලීම මත නැවත ගෙවීම සඳහා මෙසේ වෙන් කිරීම් කර ඇත. DMS30 Resigned/ Present Eemployee අගය DMS30 වක්‍රලේඛය අනුව එවකට සිටින ලද නිලධාරීගේ තනතුරු වල ශ්‍රේණිය වෙනස්වීම මත ගෙවීමට සිදුවිය හැකි	මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දැක්වෙන ශේෂ තහවුරු කිරීම් ආයතනය සතුවන පරිදි කටයුතු කළ යුතුය.

හිඟ මුදල් ගෙවීමට කරන ලද වෙන් කිරීමකි.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ලැබිය යුතු ශේෂ තුළ පවත්නා වර්ෂ 1 ක සිට වර්ෂ 8 ක් දක්වා කාලයක් පැරණි එකතුව රු.14,535,683 ක් වූ විවිධ ණයගැති ශේෂ සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර විදේශ ශිෂ්‍යත්ව ගිවිසුම්වල කොන්දේසි කඩකළ නිලධාරීන් 20 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු රු.16,599,429 ක් වූ මුදල 2022 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>විද්‍යා හා තාක්ෂණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබිය යුතු කුලිය රු 11,300,214ක් ලබා දෙන ලෙස කිහිපවිටක්ම ලිඛිතව ඉල්ලීම් කර ඇත. වසර 10 පෙර සිට පැවතෙන ශේෂයන් ඉදිරි වර්ෂවලදී කපා හැරීමට කටයුතු කෙරෙමින් පවතී. ආපසු ගෙවිය හැකි ගුවන් ටිකට්ටු සඳහා මුදල් ඉදිරි ගුවන් ටිකට්ටු මිලදී ගැනීමකදී, මෙම මුදල භීලවී කරගැනීමට කටයුතු කළ හැකි බව අදාළ ආයතනය දැනුම් දී ඇත. අය විය යුතු රු.4,020,392/= මුදල නිලධාරීන් 17 දෙනෙකුගෙන් අයකර ගැනීම ව්‍යාර්ත වූයේ එම නිලධාරීන් දිවයින හැරගොස් සිටි බැවිනි. ඔවුන්ගේ බොහෝ ඇපකරුවන්ද, දිවයිනෙන් බැහැරව ගොස් සිටින අතර ඇතැමෙක් ජීවතුන් අතරද නැත. රු.12,541,165/= වටිනා ගිවිසුම් කඩකළ නිලධාරීන් දෙදෙනා සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ මේ වන විටත් සිදු කෙරෙමින් පවතී. මින් එක් නිලධාරී මහතෙකු ගිවිසුම් ප්‍රකාරව මෙම මුදල ගෙවීමට කටයුතු කර ඇත.</p>	<p>ලැබිය යුතු ශේෂයන් හැකි ඉක්මනින් අය කරගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) 2014 වර්ෂයේ සිට අක්‍රීය පරීක්ෂණ ව්‍යාපෘතියකින් අයවිය යුතු රු.381,376 ක ශේෂයක් හා 2020 හා 2021 වර්ෂ වල නිමවී ඇති පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති දෙකකින් අයවිය යුතු රු.728,932ක් වූ ශේෂයක් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි..</p>	<p>Air Quality Monitoring හා FP-83 EU Project, යන ව්‍යාපෘතිවල ශේෂ 2023 වසරේ මුල්ය ප්‍රකාශන තුළින් ගැලපීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. GIZ & ITI-SME Developments ව්‍යාපෘතිය, GIZ හා ITI පිලිවෙලින් 70% හා 30% දායකත්වයකින් සිදුකළ යුතු ව්‍යාපෘතියක් වන අතර එම ව්‍යාපෘතිය මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වැඩ කටයුතු සිදුකළ අතර ඒ සඳහා GIZ වෙතින් රු. 2,770,722/- මුදල් ප්‍රමාණයක් යොදවන ලදී. මෙම ශේෂය ITI විසින් දැරිය යුතු අතර 2023 වසරේදී මේ සඳහා අවශ්‍ය ගිණුම්කරණ සටහන් යොදා අවසන් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.</p>	<p>ලැබිය යුතු ශේෂයන් හැකි ඉක්මනින් අයකර ගත යුතුය</p>

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර පිළිබඳ මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශ අත්පොතෙහි 6.6 ඡේදය	(i) සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාවේ පිටපතක් ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින හැටක් (60) ක් ඇතුළත විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත්, විගණිත දිනය වූ 2023 ජූනි 05 දින වන විටත් එකී වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	රට තුළ පැවතින වර්තමාන ආර්ථික අපහසුතා මත පුරප්පාඩු වූ තනතුරු සඳහා නව බඳවා ගැනීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවීම හේතු කොට ගෙන වසර අවසාන ගිණුම් කටයුතු සිදු කර ගැනීම, සේවක අර්බුධය මත මෙලෙස ප්‍රමාද විය.	නියමිත දිනට වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
	(ii) ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින හැටක් (60) ක් ඇතුළත ගිණුම් වාර්තා විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු නමුත්, 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂයේ ගිණුම් ඉදිරිපත් කර තිබුණේ මාස 02 දින 15 ක් ප්‍රමාදවී 2022 මැයි 15 දින දීය.	-එම -	නියමිත දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.8 මුදල් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට අක්‍රීය බැංකු ගිණුම් 03ක රු.2,443,512ක ශේෂයක් පැවතියද එම ශේෂය වසර 06 කට අධික කාලයක සිට	000-2876 -229- ගිණුම, ආයතනය හා පොල් පර්යේෂණ ආයතනය එක්ව සිදුකල Coir ව්‍යාපෘතියට අදාළ ගිණුම වන අතර මෙම මුදල් නැවත ලබාගැනීමට අදාළ ආයතනය මේ වනතෙක් ඉල්ලීම් කර නොමැත. ඒ අනුව මෙම මුදල නුදුරු	අක්‍රීය බැංකු ගිණුම් ශේෂ උපයෝජනය කිරීමට හෝ ආයෝජනය කිරීමට කටයුතු

උපයෝජනය කිරීමට හෝ අනාගතයේදී ආයතනයට පවරා ගැනීමට කල යුතුය.
 ආයෝජනය කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.
 කටයුතු කර නොතිබුණි. **000 -9283-122** ගිණුම EEPEX

ව්‍යාපෘතියට භාවිත කළ රුපියල් ගිණුමයි.
 මෙම ව්‍යාපෘතිය මේ වනවිට අත්හිටුවා ඇත.

76175979 මෙම ගිණුම GIZ ව්‍යාපෘතිය සඳහා භාවිතා කල රුපියල් ගිණුම වේ.
 මෙය මේ වසරේ සිට නැවත භාවිතා කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.27,510,988 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.47,679,836 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.20,168,848 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට අනෙකුත් ආදායම් රු.33,433, 968 කින් වර්ධනය වුවද, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආදායම් රු.36,105,423 කින් අඩු වීමත්, සේවා ආදායම් රු.12,238, 835 කින් අඩු වීම හා මුළු වියදම රු.16,803,936 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂ අවසාන දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු ශේෂ ලෙස වසර 02 කට අධික කාලයක සිට පවත්වාගෙන එන එකතුව රු.5,251,549 ක් වූ ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් රඳවාගැනීම් ශේෂ 20 ක් විගණන දින වන විටත් නිරවුල් කිරීමට ආයතනය විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම රඳවාගැනීම් ශේෂ අදාළ කාර්යය සම්බන්ධ නිලධාරීන්ගේ තහවුරු කිරීම් මත නැවත ගෙවීමට හෝ ආදායමට ගැලපීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ගෙවිය යුතු ශේෂ නිරවුල් කර ගත යුතුය.
(ආ) මිලදී ගැනීමේ අත්තිකාරම් ශේෂය තුළ එකතුව රු.1,801,630 ක හර ශේෂ 08 ක් වසර දෙකකට වැඩි කාලයක සිට ඉදිරියට ගෙන එමින් පැවතුණද ඒවා හඳුනාගෙන නිරවුල් කරගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙහි සඳහන් PA-C020, PAL-011, PA-P030 හා PA-S008 යන බැර ශේෂ 4 ම මේ වනවිට නිරවුල් කර ඇත. ඉතිරි සැපයුම් සඳහා ගෙවන ලද අත්තිකාරම් මුදල් සඳහා භාණ්ඩ ලබාගැනීමට හෝ ගෙවන ලද අත්තිකාරම් නැවත ලබාගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ශේෂ නිරවුල් කර ගත යුතුය.
(ඇ) ආහාර තාක්ෂණ පර්යේෂණාගාරයේ කොන්ත්‍රාත් ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් 2018, 2019 හා 2020 වර්ෂවල සිට ඉදිරියට එමින් පවතින එකතුව රු.1,938,400 ක ශේෂ සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	ආහාර තාක්ෂණ අංශයේ මෙම කොන්ත්‍රාත් ව්‍යාපෘති ශේෂ 2023 වසරේදී ආදායමට හා සමුච්චිත අරමුදලට ගැලපීමට කටයුතු කර ඇත.	-එම-

(ඇ) සංවර්ධිත රටවල උසස් ඖෂධ රසායනාගාරවලට සමගාමීව පහසුකම් සහිතව ජීඑල්පී (GLP) තත්ත්වය ඇතුළුව ප්‍රතිතනය ලත් අති නවීන ඖෂධ රසායනාගාරයක් භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන වලින් රු.99,423,972 ක් වියදම් දරා ආයතනය තුළ 2019 සිට පවත්වාගෙන ගොස් තිබූ අතර, දිවයිනේ ඇති රෝහල් පද්ධතියද ඇතුළත්ව සියළුම බටහිර ඖෂධ සපයාගැනීම හා බෙදා හැරීම් සිදු කිරීමේදී ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය මගින් උක්ත රසායනාගාරයේ පුළුල් සේවාවන් ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. මෙම නිසා රසායනාගාරය පිහිටුවීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වූ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඖෂධ අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා ස්වාධීන ප්‍රතිතනයලත් තෙවන පාර්ශවීය පරීක්ෂණාගාරයක් ලෙස මෙම රසායනාගාරය මෙතෙක් භාවිතා වී නොතිබුණි. තවද, එහි අපේක්ෂිත ප්‍රධාන අරමුණු අතර වූ ඖෂධ විශ්ලේෂණය සඳහා දේශීය/ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් විශිෂ්ඨතා මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කිරීම, ක්ෂේත්‍ර ඖෂධවල අවශ්‍ය සියලු හෝඩුවාවන් රසායනිකව හා භෞතිකව විශ්ලේෂණය කිරීම, ඖෂධවල ගුණාත්මක භාවය සම්බන්ධයෙන් ජාතික ගැටළු විසදීම හා ඖෂධවල දේශීය රෙගුලාසි හා මාර්ගෝපදේශ ශක්තිමත් කිරීමද ඉටු වී නොතිබුණි.

ඖෂධ රසායනාගාරය දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන සමාගම් විසින් ආනයනය කරනු ලබන ඖෂධ නිෂ්පාදන පරීක්ෂා කිරීම විධිමත් කිරීම සඳහා රජයේ මහපෙත්වීම සහ මූල්‍ය අනුග්‍රහය මත පදනම්ව රසායනාගාරය ආරම්භ කරන ලදී. ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය මූලික ලියාපදිංචිය සහ පසුව වාර්ෂික ලියාපදිංචිය සඳහා ඖෂධ නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ තුන්වන පාර්ශවයක, ස්වාධීන පරීක්ෂණ අනිවාර්ය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් සිදු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය යනු ඖෂධ පරීක්ෂණ සම්බන්ධයෙන් නියාමන බලතල ඇති සංවිධානයයි. තෙවන පාර්ශවීය පරීක්ෂණය අනිවාර්ය කර නොමැති බැවින්, ඖෂධ නිෂ්පාදකයින් සහ ආනයනකරුවන් තම නිෂ්පාදන පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ITI වෙත නොපැමිණේ. එබැවින් අදාළ නියාමන අධිකාරිය විසින් අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවයක් වන රාජ්‍ය තෙවන පාර්ශවීය ස්වාධීන පරීක්ෂණය ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍ය වේ. නියාමන රාමුවේ ඉහත වෙනස්කම් ක්‍රියාත්මක වනතුරු කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයට ඖෂධ සත්‍ය පරීක්ෂණ අවශ්‍යතාවලින් ඉතා කුඩා කොටසක් පමණක් ලැබෙනු ඇත.

රසායනාගාරය පිහිටු වීමේ ප්‍රධාන අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) 2016 අගෝස්තු 31 දිනැති අමප/16/1576/19/96 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන උපයෝගීතා කොමිසමේ (PUCSL) නියමයන්ට අනුකූලව තුන්වන පාර්ශවීය බණිජතෙල් නිෂ්පාදනයේ පරීක්ෂාවන් සිදුකිරීම පිණිස උපකරණ අත්පත් කර ගැනීමට හා සවිකිරීමට රු.මිලියන 117.7 ක් වැයකර ස්ථාපනය කර තිබූ බණිජතෙල් හා ලිහිසිතෙල් රසායනාගාරය සඳහා බණිජතෙල් සාම්පල් ලැබීමේ ක්‍රමවේදයක් නිර්මාණය වී නොතිබීම නිසා රසායනාගාරය පිහිටුවීමේ මූලික කර්තව්‍ය

අපගේ මෙම බණිජතෙල් රසායනාගාරය සඳහා නියාමන, අධිකාරී (Regularity Authority) බලයක් නොමැති බැවින් සියලුම සාම්පල අප රසායනාගාරයට නොලැබේ. මෙම ක්‍රියාවලිය මූලික පරමාර්ථය තුළ පවතින අතර එය ජාතික අවශ්‍යතාවයක් බැවින් ඒ සඳහා බලශක්ති අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභාවේ පූර්ණ කැපවීම මත අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි හැකි ඉක්මනින් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

සාම්පල් ලබා ගැනීමේ ක්‍රම වේදයක් සකස් කර ගෙන රසායනාගාරය පිහිටු වීමේ ප්‍රධාන අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

ඉටු නොවන බව නිරීක්ෂණය වූ අතර වර්තමානයේ රටට ආනයනය කරන බණ්ඨකොළුවල තත්වය සම්බන්ධයෙන් ගැටළු පවතින බවට මහජන මතයක් රට තුළ පවතිද්දී එම කටයුත්ත සඳහාම ස්ථාපිත රසායනාගාරයෙන් අදාළ කටයුත්ත ඉටු වී නොතිබුණි.

නියමිත රාමුවේ ඉහත වෙනස්කම් ක්‍රියාත්මක වනතුරු කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයට ලිහිසි තෙල් පරීක්ෂණ අවශ්‍ය සත්‍යතා වලින් ඉතා කුඩා කොටසක් පමණක් ලැබෙනු ඇත.

(ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ආයතනය සතුව තාක්ෂණයන් 486ක් පැවතිය ද, එවැනි තාක්ෂණයන් භෞතිකව ලේඛනගත කර හෝ මෘදුකාංග ලෙස හෝ නිෂ්චිතව සුරක්ෂිතාගාරයක සංරක්ෂණය කර තැබීම මෙතෙක් සිදුකර නොමැති අතර, මින් සමහර තාක්ෂණයන් පර්යේෂකයන් හෝ පර්යේෂණ කණ්ඩායම් සතු දැනුමක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබූ අතර, එකී පර්යේෂකයින් ආයතනයෙන් ඉවත්වීම/විශ්‍රාම යාම/ මියයාම/වෙනත් ආයතනයකට යාම/ විදේශගතවීම වැනි සිද්ධීන් මත එකී තාක්ෂණයන්ද ආයතනයට අහිමිවීමේ අවදානමක් පවතින බවත්, මෙම තාක්ෂණ ආයතනය සතු අස්පෘශ්‍ය වත්කමක් වුවද, නව තාක්ෂණයන් සොයාගැනීම් වල වටිනාකම හඳුනාගැනීමට ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු පවත්වාගෙන නොතිබුණි. තවද, මහජන මුදල් හා ප්‍රදාන භාවිතා කර සිදු කරන ලද ඉහත පර්යේෂණ වල ප්‍රතිඵල ජනතාවට අහිමි වීම, තාක්ෂණයන්ගේ ප්‍රතිඵල ආර්ථික සංවර්ධනයට උපයෝජනය නොවීම වැනි තත්වයක්ද නිරීක්ෂණය විය..

තාක්ෂණ හුවමාරු සිදු කිරීමේදී ගැනුම්කරුවන් සඳහා තාක්ෂණ පියවර අඩංගු වාර්තාවක් නිකුත් කරන අතර ඒවා අදාළ අංශ තුළ සුරැකිව පවතී. තවද හුවමාරු කිරීම සඳහා සුදානම් කර ඇති තාක්ෂණ ක්‍රම පිළිබඳ දත්ත නිලධාරීන්ගේ වාර්තා පොත් වල සුරැකිව ඇති අතර විශ්‍රාම යාමේදී හෝ ආයතනයෙන් ඔවුන් ඉවත් වීමේ දී එම වාර්තා පොත් අංශ ප්‍රධානියාට භාර දිය යුතුය. එසේ උවද ඔබගේ යෝජනාව අනුව තාක්ෂණ දත්ත පිරිවිතර ගබඩා කිරීමට තාක්ෂණ බැංකුවක් පවත්වාගෙන යාම ඉතා කාලෝචිතය.

තාක්ෂණ සොයා ගැනීම් නිසි පරිදි සංරක්ෂණය කල යුතු අතර නව තාක්ෂණයන් රටේ සුභ සිද්ධිය සඳහා යොදා ගැනීමට හැකි වන පරිදි තාක්ෂණ පැවරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

3.2 නිෂ්කාර්ය හෝ උණ උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වර්තමානයේ ඖෂධ වලට අදාළ පරීක්ෂණ සේවාවන් සැපයීම සඳහා ආයතනයට අත්‍යවශ්‍ය වන මාලමේ පිහිටි ඖෂධ තාක්ෂණ අංශය (Malabe Herbal Technology Section) තුළ ඇති රු.765,717 ක් වටිනා UV Viewing Cabinet යන්ත්‍රෝපකරණ 02 ක් ඇතුළුව රු.28,092,463ක් වටිනා යන්ත්‍රෝපකරණ 10 ක් අක්‍රියව පැවැති අතර විගණිත දිනය වූ 2023 ජුනි මස 16 දින වන විටත් එම	Gas Chromatograph Mass Spectroscopy හි මෙහි PUMP කොටස CHILLER අලුත්වැඩියා කර 04/07/2023 සිට භාවිතා කරනු ලබන අතර Steam & Hydro Distillation Plant 50L යන්ත්‍රය ද අලුත්වැඩියා කර 2023/07/10 දින සිට භාවිතා කරනු ලබයි. Pilot Freeze Dryer හා GR Microwave System යන්ත්‍රයේ කොටසක් අලුත්වැඩියා කිරීමට	අලුත්වැඩියාවන් නිසි පරිදි සිදු කර යන්ත්‍රෝපකරණ ක්‍රියාකාරී තත්වයට පත් කර ගත යුතු අතර අපහරණය කල යුතු වත්කම්

යන්ත්‍ර අලුත් වැඩියා කිරීමට හෝ සුදුසු පරිදි අපහරණය සඳහා හඳුනා ගැනීමක් සිදුකර නොතිබුණි.

ප්‍රසම්පාදන අංශය මගින් සිදු කරමින් පවතී. අනෙකුත් සියලු වත්කම් ලේඛනයෙන් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

නිවැරදිව හඳුනා ගත යුතුය.

(ආ) කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේ මාලබේ පරිශ්‍රයේ පිහිටි PILOT PLANT ස්ථාපිත ගොඩනැගිල්ලේ වර්ග අඩි 2,242 ක ප්‍රමාණයක් හා කාර්යාල ලිඛඩු උපකරණ 47ක්, ලැප්ටොප් පරිගණක 02 ක්, ෆැක්ස් යන්ත්‍රයක් හා සවිකර ඇති ගිනි නිවීමේ උපකරණද 2019 වර්ෂයේ සිට නිෂ්කාර්යව පවතී.

Pilot plant ගොඩනැගිල්ලෙහි පළමු මහලේ කාමර අංක A7-27126 (191 වර්ග අඩි) ආහාර තාක්ෂණ අංශයේ දැනට කෙරිගෙන යන පුහුණුවීම් කටයුතු සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා මදි වූ විට යොදා ගැනීම සඳහා සුදානම් කර ඇත . එහෙත් සැලසුම් කල පරිදි ඉදිකිරීම් වලින් පසුව නියමු යන්ත්‍රාගාරය ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සේවක මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම් සහ අනෙකුත් ප්‍රාග්ධන උපකරණ නිසි පරිදි සපයාගැනීමට අපහසු වීම මත එම කාමර බලාපොරොත්තු වූ පරිදි උපයෝජනය කළ නොහැකි විය. තවද 2020 වසරේ සිට රට තුළ පැවතී වාතාවරණය මත එම කටයුතු නිසි පරිදි ආරම්භ කිරීම සිදුකළ නොහැකි විය. මෙම අවධානයට ලක්වූ laptop පරිගණක භාවිතා කළ නොහැකි මට්ටමේ පවතින, බැහැර කරලීමට යෝජිතව පවතින පරිගණක දෙකකි. වාර්ෂික තොග සමීක්ෂණයේදී එය obsolete උපකරණයක් ලෙස හඳුනාගෙන වාර්තා යාවත්කාලීන කිරීමට සැලසුම් කර තිබේ.

ආයතනය සතු වත්කම් අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා උපයෝජනය කර ගත යුතුය.

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත ආයතනයේ කාර්යමණ්ඩලය 392 ක් වුවද කාර්යමණ්ඩලය 292 ක්වූ අතර තනතුරු 39 කට අදාළව පුරප්පාඩු 100 ක් පැවතුණි.	2022 වර්ෂයේදී රජය විසින් නව බඳවා ගැනීම් අත්හිටුවමින් ජාතික අයවැය වක්‍රලේඛ අංක 03/2022 නිකුත් කිරීම නිසා සියලු බඳවා ගැනීම් නවතා දැමීමට සිදුවිය. නමුත් නව බඳවා ගැනීම් සඳහා අවසර ගැනීමට කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් කිහිපවරක් ඉල්ලීම් කළ ද අනුමැතිය නොලැබුණි. පසුව රාජ්‍ය සේවයේ බඳවා ගැනීම් ක්‍රියාවලිය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත්කර ඇති නිලධාරී කමිටුව වෙත ඉල්ලීම් කරන ලද අතර ඇතැම් නව බඳවා ගැනීම් සඳහා අනුමැතිය ලබා දී ඇත. මේ වනවිට අදාළ තනතුර සඳහා බඳවා ගැනීම් කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.	අවශ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව පවත්වාගෙන යෑමට කටයුතු කල යුතුය.